

УКРАЇНСЬКА ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ

Навчально-науковий інститут педагогіки, психології, менеджменту та освіти дорослих УПА

Кафедра економіки та менеджменту

СИЛАБУС

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМАХ

Харків 2023

Кафедра	Кафедра <u>Економіки та менеджменту</u> Department of Economics and Management http://econmgmt.uipa.edu.ua/
Назва навчальної дисципліни	«Інноваційні методи прийняття управлінських рішень в соціально-економічних системах» «Innovative methods of making managerial decisions in socio-economic systems» Навчальна дисципліна ведеться українською мовою
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Викладач (-і)	Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та менеджменту Дем'яненко Тетяна Іванівна (лекційні та практичні заняття) посилання на профайл викладача: ORCID ID: 0000-0001-9362-635X посилання на профайл викладача <u>Google Академія</u> : scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=8nj6ZQQAAAAAJ&view_op=list_works&authuser=1 контактний телефон: (057)733-79-30; 066-523-42-30 електронна пошта: tud85@ukr.net
Сторінка дисципліни в системі дистанційної освіти УПА	https://do.uipa.edu.ua/course/view.php?id=4714
Консультації	Он лайн - консультації: Усі запитання можна надсилати на електронну пошту – tud85@ukr.net. Питання щодо дисципліни «Інноваційні методи прийняття управлінських рішень в соціально-економічних системах»

1. Коротка анотація до курсу

В рамках курсу «Інноваційні методи прийняття управлінських рішень в соціально-економічних системах» буде корисною здобувачам вищої освіти для набуття знань і навичок, щодо розробки і реалізації управлінських рішень і одержання ґрунтовних теоретичних та практичних знань з застосуванням наукових підходів, методів, технологій. В основі курсу лежить вивчення підходів до ефективного управління в основі якого процес управління – це нескінченний ланцюг управлінських рішень. Ефективність управління залежить насамперед від уміння кваліфікованого менеджера здійснювати розробку, оцінку та прийняття ефективних управлінських рішень. При цьому менеджер застосовує на практиці інструментарій системного аналізу, економіко-математичного моделювання, раціональних методів планування, успішного виконання основних функцій менеджменту, а також створює ефективні комунікаційні зв'язки та сприятливий соціально-психологічний клімат в колективі.

Вивчення навчальної дисципліни «Інноваційні методи прийняття управлінських рішень в соціально-економічних системах» сприяє здобуттю таких компетенцій:

ЗК01. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері менеджменту на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у менеджменті і дотичних до нього міждисциплінарних напрямках.

СК04. Здатність ініціювати, розробляти, реалізовувати та управляти науковими проектами у менеджменті і дотичних до нього міждисциплінарних напрямках та /або складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності.

2. Мета та завдання (цілі) курсу

Мета навчальної дисципліни «Інноваційні методи прийняття управлінських рішень в соціально-економічних системах» – формування системи фундаментальних теоретичних знань і практичних навичок у галузі ідентифікації проблем прийняття рішень; надбання навичок інновацій формалізації та кількісного обґрунтування рішень для наступного використання отриманих знань в науково-дослідній, організаційній, проектній роботі; знайомство здобувачів освіти з перспективами розвитку сучасних інформаційних технологій у галузі систем підтримки прийняття рішень, їх застосування для вирішення управлінських та економічних задач; подальше становлення і вдосконалення інформаційної та програмної культури майбутніх фахівців

Завданням навчальної дисципліни «Інноваційні методи прийняття управлінських рішень в соціально-економічних системах» формування у здобувачів освіти теоретичних знань і практичних навичок розробки, прийняття і реалізації

управлінських рішень, ознайомлення здобувачів освіти з основами теорії та практики управління в соціально-економічних системах, проблемами оцінки та обліку економічного ризику в умовах ринкових відносин; ознайомлення з прийнятою в всесвітній практиці, теорією прийняття рішень для пошуку різних шляхів при вирішенні проблем.

3. Формат навчальної дисципліни - змішаний (blended) – атестований курс, що має супровід в системі дистанційної освіти.

3. Результати навчання.

PH01. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

PH03. Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у галузі менеджменту та дотичних міждисциплінарних напрямках.

PH04. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику у галузі управління та адміністрування і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми в менеджменті з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, етичних, економічних, екологічних та правових аспектів.

4. Обсяг курсу

Види навчальних занять	Кількість годин (кредитів)	Форми поточного та підсумкового контролю
Лекції	10/8	Бліц-опитування, тестування
Практичні заняття	14/4	Ситуаційні завдання, диспути, задачі, ділові ігри, моделювання ситуацій, опитування
Самостійна робота	66/78	Реферати, тестування, самостійні завдання
Всього	90 (3,0 кредитів)	Підсумковий контроль: екзамен

5. Ознаки навчальної дисципліни:

Навчальний рік	Курс (рік навчання)	Семестр	Спеціальність (спеціалізація), освітня програма (за необхідністю)	Нормативна / вибіркова
2023/2024	2	3 (осінь), 4 (весна)	073 Менеджмент	нормативна (Н)

6. Пререквізити – Іноземна мова у академічному у середовищі, Академічне письмо, Філософія науки та ін.

7. Постреквізити – Глобальна трансформація системи управління, Логіка, методологія та етика наукового дослідження, Сучасні інформаційні технології в наукових дослідженнях, Теорія і методологія менеджменту, Менеджмент проектів і програм, Організаційна поведінка, Педагогічні технології в закладах вищої освіти та ін.

8. Технічне й програмне забезпечення та/або обладнання – презентації PowerPoint, ноутбук, проектор.

9. Політики курсу.

1. Положення про академічну доброчесність в УПА.
2. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості в УПА.
3. Положення про академічну доброчесність при виконанні письмових робіт здобувачами освіти УПА.
4. Порядок оцінювання навчальних досягнень студентів УПА.

10. Календарно-тематичний план (схема) навчальної дисципліни

№ тижня	Вид і номер заняття	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	К-ть годин денна форма	К-ть годин заочна форма
Змістовий модуль № 1. Інноваційні розробки і прийняття управлінських рішень в соціально-економічних системах				
3	Лекція 1	Тема 1. Концептуальні засади управління інноваційним розвитком підприємства	2	2
	Лекція 2	Тема 2. Процес прийняття управлінських рішень та його складові в соціально-економічних системах	2	2
	Лекція 3	Тема 3. Система управління інноваційним розвитком підприємства.	2	2
	Практичне заняття 1	Розв'язання ситуаційних завдань та задач	2	2
	Практичне заняття 2	Розв'язання ситуаційних завдань та задач	2	
	Практичне заняття 3	Розв'язання ситуаційних завдань та задач	2	
	Практичне заняття 4	Розв'язання ситуаційних завдань та задач	2	
	Самостійна робота 1	Опрацювання лекційного матеріалу та літературних джерел при підготовці до лекційних та практичних завдань	16	16
	Самостійна робота 2	Опрацювання лекційного матеріалу та літературних джерел при підготовці до лекційних та практичних завдань	10	16
	Самостійна робота 3	Опрацювання лекційного матеріалу та літературних джерел при підготовці до лекційних та практичних завдань	10	10
Самостійна робота 4	Опрацювання лекційного матеріалу та літературних джерел при підготовці до лекційних та практичних завдань	10	10	
Всього за змістовий модуль 1 – 60 год. (лекцій – 6/6 год., ПЗ – 8/2 год., СР – 46/52 год.)				
Змістовий модуль № 2. Інноваційні процеси прийняття, реалізації та оцінки ефективності управлінських рішень в соціально-економічних системах.				

4	Лекція 4	Тема 4. Оцінка ефективності інноваційної діяльності підприємства.	2	2
	Лекція 5	Тема 5. Управлінські рішення у сфері інноваційної діяльності	2	
	Практичне заняття 5	Розв'язання ситуаційних завдань та задач	2	2
	Практичне заняття 6	Розв'язання ситуаційних завдань та задач	2	
	Практичне заняття 7	Розв'язання ситуаційних завдань та задач	2	
	Самостійна робота 14	Опрацювання лекційного матеріалу та літературних джерел при підготовці до лекційних та практичних завдань	5	11
	Самостійна робота 15	Опрацювання лекційного матеріалу та літературних джерел при підготовці до лекційних та практичних завдань	5	5
	Самостійна робота 15	Опрацювання лекційного матеріалу та літературних джерел при підготовці до лекційних та практичних завдань	5	5
	Самостійна робота 15	Опрацювання лекційного матеріалу та літературних джерел при підготовці до лекційних та практичних завдань	5	5
Всього за змістовий модуль 2 – 30 год. (лекцій – 4/2 год., ПЗ – 6/2 год., СР – 20/26 год.)				
<i>Всього з навчальної дисципліни – 90 год. (лекцій – 10/8 год., ПЗ – 14/4 год., СР – 66/78 год.)</i>				

11. Система оцінювання та вимоги Загальна система оцінювання:

Навчальна дисципліна оцінюється за 100-бальною шкалою. Робота здобувача впродовж семестру/екзамен (іспит) – 73/27

Шкала оцінювання з навчальної дисципліни

№	Види робіт здобувача	Оцінка
1.	Бліц-опитування на лекціях	0-8
2.	Виконання практичних завдань	0-45
3.	Виконання тестових модульних завдань	0-20
4.	Екзамен	0-27
	Всього за навчальну дисципліну	0-100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Підсумкова оцінка	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (екзамен)	Оцінка за національною шкалою (залік)
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C	задовільно	
64 – 73	D		
60 – 63	E		незараховано
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Умови допуску до підсумкового контролю:

- 1) Відпрацювання усіх практичних занять на рівні не нижче, ніж 25 балів з 45 можливих;
- 2) Оцінка за тестові завдання не менше, ніж 12 балів з 20 можливих;
- 4) Робота здобувача впродовж семестру оцінено не менше, ніж на 40 балів.

12. Питання до екзамену

1. Поняття та види управлінських рішень.
2. Класифікація управлінських рішень.
3. Підходи до прийняття управлінських рішень.
4. Поняття та склад технології прийняття управлінського рішення.
5. Етапи та операції процесу прийняття управлінського рішення.
6. Типологія і класифікація моделей прийняття управлінських рішень.
7. Вимоги до управлінського рішення: склад та порядок їхнього дотримання.
8. Методи управління: сутність, класифікація, призначення.
9. Форми розробки управлінських рішень: призначення та сутність.
10. Форми реалізації управлінських рішень: сутність, переваги та недоліки.
11. Альтернативність управлінських рішень: сутність, порядок аналізу.
12. Загальний порядок розробки управлінського рішення.
13. Загальний порядок реалізації управлінського рішення.
14. Програмно-цільовий підхід до розробки управлінських рішень.
15. Ініціативно-цільовий підхід до розробки управлінських рішень.
16. Регламентний підхід до розробки управлінських рішень.
17. Прийняття рішень на основі безумовної оптимізації (за умов її припустимості).
18. Прийняття та реалізація управлінського рішення в умовах невизначеності.
19. Прийняття та реалізації управлінського рішення в умовах конфлікту.
20. Прийняття та реалізації управлінського рішення за умов неможливості використання детермінованих алгоритмів та кількісних методів.
21. Евристичне прийняття управлінських рішень: сутність, переваги, недоліки, призначення.
22. Управління за результатами: сутність, переваги та недоліки, порядок реалізації.
23. Управління за цілями: сутність, переваги та недоліки, порядок реалізації.
24. Управління за відхиленнями: сутність, переваги та недоліки, порядок реалізації.
25. Управління на базі потреб та інтересів: сутність, переваги та недоліки, порядок реалізації.
26. Використання сучасних засобів автоматизації праці в прийнятті управлінських рішень.
27. Інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень: сутність, структура,

види.

28. Вимоги, що пред'являються до використовуваної в управлінні інформації та інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень.

29. Математичне забезпечення типових планових управлінських завдань: завдання операційного менеджменту, планово-управлінські завдання.

30. Моделювання як основа для алгоритмізації пошуку оптимальних рішень: сутність, переваги, недоліки, умови використання.

31. Експертні методи прийняття управлінських рішень: сутність, переваги, недоліки, умови використання.

32. Метод аналізу ієрархій: сутність, переваги, недоліки, напрями використання при прийнятті управлінських рішень.

33. Аналіз управлінських рішень: сутність, призначення, порядок реалізації.

34. Методи аналізу управлінських рішень: сутність та стисла характеристика.

35. Економіко-математичні методи аналізу управлінських рішень.

36. Функціонально-вартісний аналіз: сутність, призначення, напрями та порядок використання.

37. Основні підходи до розробки управлінських рішень: сутність та стисла характеристика.

38. Системний підхід до розробки управлінських рішень: сутність, переваги, недоліки, обмеження, порядок реалізації.

39. Комплексний підхід до розробки управлінських рішень: сутність, переваги, недоліки, обмеження, порядок реалізації.

40. Інтеграційний підхід до розробки управлінських рішень: сутність, переваги, недоліки, обмеження, порядок реалізації.

41. Динамічний підхід до розробки управлінських рішень: сутність, переваги, недоліки, обмеження, порядок реалізації.

42. Маркетинговий підхід до розробки управлінських рішень: сутність, переваги, недоліки, обмеження, порядок реалізації.

43. Процесний підхід до розробки управлінських рішень: сутність, переваги, недоліки, обмеження, порядок реалізації.

44. Кількісний підхід до розробки управлінських рішень: сутність, переваги, недоліки, обмеження, порядок реалізації.

45. Динамічний підхід до розробки управлінських рішень: сутність, переваги, недоліки, обмеження, порядок реалізації.
46. Нормативний підхід до розробки управлінських рішень: сутність, переваги, недоліки, обмеження, порядок реалізації.
47. Адміністративний підхід до розробки управлінських рішень: сутність, переваги, недоліки, обмеження, порядок реалізації.
48. Соціально-психологічні чинники прийняття управлінських рішень.
49. Стили управління: сутність, переваги та недоліки.
50. Контроль як функція управління: сутність, призначення, види контролю.
51. Функціональний підхід до управління: сутність, склад функцій, переваги та недоліки.
52. Поняття та види ефективності управлінського рішення.
53. Методи визначення ефективності управлінського рішення.
54. Порядок визначення організаційної ефективності управлінського рішення.
55. Порядок визначення економічної ефективності управлінського рішення.
56. Порядок визначення екологічної ефективності управлінського рішення.
57. Порядок визначення соціальної ефективності управлінського рішення.
58. Порядок визначення етичної ефективності управлінського рішення.
59. Порядок визначення політичної ефективності управлінського рішення.
60. Авторитет керівника: сутність та види

13. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна (базова) література

1. Міжнародний інноваційний менеджмент: навч. посібник у тестах/ Ю. В. Полякова, З. Я. Макогін; УКООПСПЛКА, Львівська комерц. акад.. - Львів: Вид-во Львів. комерц. акад., 2015. - 240 с.
2. Прийняття управлінських рішень : навчальний посібник / [Ю. Є. Петруня, Б. В. Літовченко, Т. О. Пасічник та ін.]; за ред. Ю. Є. Петруні. – [3-тє вид., переробл. і доп.]. – Дніпропетровськ : Університет митної справи та фінансів, 2015. – 209 с.
3. Технології прийняття управлінських рішень: (Монографія) / За заг. ред. док. екон. наук, професора І. О. Кузнецової – Харків: «Діса плюс», 2023. – 430 с.
4. Прийняття управлінських рішень : навчальний посібник / [Ю. Є. Петруня, Б. В. Літовченко, Т. О. Пасічник та ін.]; за ред. Ю. Є. Петруні. [4-те вид., переробл. і доп.]. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. 276 с.

5. Харченко В.П. Прийняття рішень в соціотехнічних системах: монографія / В.П. Харченко, Т.Ф. Шмельова, Ю.В. Сікірда ; МОН України, Національний авіаційний університет. – Київ : НАУ, 2016. – 308 с.
6. Волошин О.Ф. Моделі та методи прийняття рішень: навчальний посібник / О.Ф. Волошин, С.О. Мащенко; Київський національний унт ім. Тараса Шевченка. – 2-е вид., допов. і перероб. – Київ : Київський ун-т, 2021. – 336 с
7. П. І. Бідюк, О. Л. Тимощук, А. Є. Коваленко, Л. О. Коршевнік Системи і методи підтримки прийняття рішень / П. І. Бідюк, О. Л. Тимощук, А. Є. Коваленко, Л. О. Коршевнік // К.: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 610с.

Додаткова (допоміжна) література

1. Василенко В.А. Теорія і практика розробки управлінських рішень: навчальний посібник. К. 2015. 420 с.
2. Волчек Р. М., Коляда А. Л., Коверда А. В. Аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень: навч. посібник. Одеса: ОНЕУ, 2016. 105 с.
3. Гаркуша Н.М. Моделі та методи прийняття рішень при аналізі та аудиті: навч. посібн. К., Знання, 2018. 591 с.
4. Інноваційний розвиток підприємства: навчальний посібник / Микитюк П.П., Крисько Ж.Л., Овсянюк-Бердадіна О.Ф., Скочиляс С.М. Тернопіль: ПП «Принтер Інформ», 2015. 224 с.
5. Інноваційний розвиток підприємства: навчальний посібник / Пугач А.М., Демчук Н.І., Довгаль О.В., Крючко Л.С., Тягло Н.В. Миколаїв: ФОП Швець В.М., 2018. 348 с.
6. Кулявець В.О. Прогнозування соціально-економічних процесів: Навч. пос. / В.О. Кулявець - К.: Кондор, 2016. - 194 с.
7. Методи експертних оцінок в системах прийняття рішень: навчальний посібник / О.О. Терентьєв, М.М. Делембовський, К.І. Київська, О.І. Серпінська. К.: 2020. 116 с

14.Методичні джерела

1. Інноваційні методи прийняття управлінських рішень в соціально-економічних системах: конспект лекцій для здобувачів вищої освіти ОС «доктор філософії» денної та заоч. форм здобуття освіти спец. 073 Менеджмент / Т. І. Дем'яненко; Укр. інж.-пед. акад. – Харків : УПА, 2023. – 108 с.
2. Інноваційні методи прийняття управлінських рішень в соціально-економічних системах: методичні вказівки до проведення практичних занять для здобувачів вищої освіти ОС «доктор філософії» денної та заочної форм здобуття освіти спец. : 073 Менеджмент (Менеджмент організацій і адміністрування / Укр. інж.-пед. акад. ; упоряд.: О. Л. Шелест. – Харків : УПА, 2023. – 44 с.

3. Інноваційні методи прийняття управлінських рішень в соціально-економічних системах : метод. вказівки до організації та планування самостійної роботи для здобувачів вищої освіти ОС «доктор філософії» денної та заочної форм здобуття освіти спец. : 073 Менеджмент (Менеджмент організацій і адміністрування) / Укр. інж.-пед. акад. ; упоряд.: Т. І. Дем'яненко. – Харків: УПА, 2023. – 15 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Дисципліна в системі дистанційної освіти УПА: <https://do.uipa.edu.ua/course/view.php?id=4714>
2. Навчальне забезпечення курсу в бібліотеці УПА:
http://library.uipa.edu.ua/jirbis/index.php?option=com_irbis&Itemid=1596&C21COM=S&I21DBN=DB1&S21FMT=fullwebr&S21ALL=%3C.%3EIDD=%EF%F0%ED%E5%3C.%3E&Z21ID=17433880501413583913&I21DBNAM=
3. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського // Електронний ресурс. – Режим доступу:
<http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Сайт електронної бібліотеки підручників // Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://lib.imzo.gov.ua/>
5. Кодекс законів про працю України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
6. Про зайнятість населення. Закон України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>
7. Про колективні договори і угоди. Закон України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12#Text>
8. Про оплату праці. Закон України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>

Зміст силабусу відповідає робочій програмі навчальної дисципліни.

Завідувачка кафедри Вікторія ПРОХОРОВА